

Polelo ya Baphatlalatši ba Ditaba

AFRIKA BORWA E MAATLAFATŠA DIKAMANO TŠA KGWEBIŠANO YA LEFASE KA DITUMELELANO TŠA LESWAONAGA LA AEO LE USA, INDIA, LE UK

2 Julae 2025, Brussels — Mo bekeng yeo e fetilego, Ditirelo tša Motšhelo tša Afrika Borwa (SARS) di dirile phihlelelo ya histori ka Brussels ka go saena Dipeakanyo tša Temogo Mmogo (MRAs) bakeng sa Lenaneo la tšona la Tshepetšo ya Ikonomi yeo e Dumeletšwego. SARS e šoma mmogo le Khasetomo ya United States le Tšhireletšo ya Mellwane (CBP), HMRC ya United Kingdom, le CBIC ya India. Godimo ga moo, SARS e saenile Memorantamo wa Kwešišo le Kgoro ya Khasetomo & Motšhelophahlogae ka Hong Kong, China, ya mabapi le tirišano mmogo le thušo ya taolo ya merero ya Khasetomo. SARS gape e phethagaditše tumelano ya tirišanommogo le Khasetomo ya *Xiamen District of the General Administration of China*.

SARS gape e dirile ditherišano tša tatelano morago le *Canada Border Services Agency*, (CBSA) ka phethagalo ya go hlohlomiša temogo mmogo ya AEO. SARS e rerišane le Ditirelo tša *Federal Customs Service* (FCS) ka Russia go utulla thušo ya taolo ya tirišano mmogo ka merero ya Khasetomo le temogo mmogo ya AEO.

Dipoledišano tša MRA ke boitlamo bja dikgatontši tšeo di hlokago potego ya ditshepetšo le tiišetšo ya tekano ya mananeo le ditshepetšo. Ga se mabapi le kamogelo ya tšohle, eupša go kgonthiša gore naga e tee e ka ba le boitshepho bja go itshepha di tiišetšo tša AEO enngwe le ditshepetšo tša khasetomo ntle le tlola melao ya tšhireletšo goba potego ya obamelo. Ge e saennwe, di MRA di nyaka tirišano mmogo ya go tšwetšwapele, tsenywatšhomong ya mokgwatšhomo, hlahlobo ya mohlakanelwa go boloka phethagalo ya bona.

Ditiragalo tše ga se fela diphihlelelo tša botseta; ke dikgaleletšo tša mengwaga ya go feta ye mehlano ya dikamanano tša thekgo ya sethekeniki, tsepanyo ya pholisi, le kago ya tshepo. Leeto la temogo mmogo le ke le boima, le ama dikelo ka botlalo tše di tseneletšego tša mohlako wa obamelo ya khasetomo ya naga enngwe le enngwe, di tiišetšo tša tshepetšo, le mokgwatšhomo wa taolo ya kotsi. Ntlha ya gore SARS e phethagaditše di MRA ka katlego le dinaga tše tharo tša kgwebišano e kgolo ke testamente e kgolo kudu ya go laetša kgolo, bokgoni, le maemo a mabotse a ditšhabatšhaba a lenaneo la AEO la Afrika Borwa.

Ka ditumelano tše tša MRA, SARS le badirišani ba yona ba MRA ba ikgafetše go lemošana ka di AEO tša yo mongwe le yo mongwe, go kgontšha bagwebi bao ba dumeletšwego go holega go tšwa go klerense ya ka pejana ya khasetomo, ya dihlahlobo tša go fokotšwa, le kimelo ya tlase ya taolo. Dikholego tše tša nolofatšo di

tla dirišwa go kgwebišano magareng ga Afrika Borwa le US, UK, le India — dinaga tše ka moka di na le maikarabelo a palo ya go batamela \$37–40 billion ka kgwebišano le Afrika Borwa (go data enngwe le enngwe ya Dipalopalo tša Kgwebišano ya SARS ya 2024).

Ka šedi e kgolo, Afrika Borwa e bile naga ya mathomo go kontinente ya Afrika go fihlelela MRA le United States ka fase ga lenaneo la *Customs Trade Partnership Against Terrorism* (CTPAT) — phihlelelo yeo e tiišetšago bobedi tirišo e kaonekaone le tshepho ya ditšhabatšhaba. CTPAT e tsebja phatlalatša bjale ka enngwe ya lenaneo la gotšego, le nago le khuetšo, gape ka tirišo le nyakago mananeo a kgwebokgwerano ya tšhireletšo ya phepo ya ketwane lefaseng ka bophara. Moakanyetšo wa yona o bopile mananeo a mantši a AEO lefaseng ka bophara. Mola mohlako wa SAFE wa Maemo a go Šireletša le go Nolofatša Kgwebišano Lefaseng wa Setheo sa Khasetomo sa Lefase o dula e le mohlala wa ditšhabatšhaba wa mananeo a AEO, CTPAT e dula e le phethagalo ya tekanyetšo ya tirišo ya go tia, tiišetšo ya tšhireletšo, le tshepho ya khasetomo go ya go khasetomo. United States e swere maemo a godimo a makaone kaone a di MRA, e dira gore phihlelelo ya bobedi e be yeo e sa tlwaelegago gape yeo e hweditšwego ka o šoma ka thata.

Di MRA tše tše dimpsa di laetša boitlamo bja SARS bja go aga kgokaganyo ya lefase ya go boteka ya kgwerano ya bagwešani, yeo e lekanyetšago nolofatši le tšhireletšo, le phetogo ya tswalano. Bjale ka ge kgwebišano ya lefase e gola, Afrika Borwa e amogele fela; eupša e thuša go bopa bokamoso bja tirišano ya khasetomo le tšhireletšo ya ketwane ya phepo ka go kontinente ya ka Afrika le go feta.

Go tloga ge e sa le e hlongwa ka Nofemere 2020, lenaneo la SARS AEO, leo le tsepamego ka botlalo le SAFE, le iphsinne ka ge e sa ka ya bagona pele. Diphihlelelo tše laetša boitlamo bja SARS bja go nolofatša kgwebišano, kgotsofalo ya boswarakabelo, le thekgo ya obamelo. Se bohlokwa, di AEO bjale di holega go tšwa go phetogo ya meholo ya begwebišani ba MRA. E bile thekgo ya leano la SARS go tšweletša obamelo ka boithaopo le go oketša kabo ya methopo go ralala le dikhasetomo. Go tloga ka la 31 Mei 2025, SARS e amogetše di AEO tše 831 ka Afrika Borwa.

Se se kaonafatša phadišano ya baišantle ba mo gae bao ba kgethago go tsenela lenaneo la AEO ya SARS, bao ba hlegago go tšwa go kgokaganyo ya di MRA tša SARS bjale di katološitšwego go China, Hong Kong, India, SACU (Botswana, Eswatini, Lesotho le Namibia), Uganda, UK, US, le Zambia. Ka go ba gona ga di MRA, SARS gabjale e na le akaretšo ya tirišano mmogo ya palo ya go batamela 46% mafelo kišontle ya Afrika Borwa ka boleng, ka kaonafatšo e kgolo ya phadišano ya baiša ntle ba mo gae.

“Katlego ye ga sefela go thopa ga SARS, eupša ke go thopa ga ikonomi ya Afrika Borwa le maemo a rena go mokgwatšhomo wa kgwebišano ya lefase”, gwa realo

Khomišinare wa SARS le Modulasetulo wa Lekgotla la WCO Edward Kieswetter. “Go šireletša di MRA ka bagwebišani ba bararo ba ba golo — go akaretša United States, United Kingdom, le India — go laetša kgolo ya potego ya mokgwatšhomo wa motšhelo le khasetomo ka Afrika Borwa le boitlamo bja rena bja go kgontšha kgwebišano yeo e lego molaong mola go šireletšwa mellwane”. Khomišina o boletše gore di MRA “gape di laetša melawana go kgwekgwe ya Mohlako wa SAFE wa WCO: tirišano mmogo, taolo ya kotsi, le kabelo ya maikarabelo a diketwane tša phepo. Bjale ka naga ya mathomo ka Afrika go saena MRA le United States, re ikgantšha ka go etela pele kontinente ka go tiišetša nolofatšo ya kgwebišano le tirišano mmogo ya tšhireletšo le ikonomi e kgolo kudu lefaseng”.

Go hwetša tshedimošo enngwe, ka kgopelo ikgokaganye le SarsMedia@sars.gov.za

SEPHETHO